

האי מיבעי ליה ליתן צער במקום נזק –

This verse is necessary to pay for pain even where there is a loss

OVERVIEW

The גמרא asked how can you say that the פסוק of פצע תחת פצע teaches us that a שוגג is like a מזיד, when we need the פסוק to teach us that one is liable to pay for צער even when the victim suffered damage to his body (besides the pain). תוספות discusses whether צער במקום היזק is more liable or less liable than צער שלא במקום נזק.

ורפוי ושבט ובושת¹ כולהו מצער ילפינן דחייב במקום נזק כדמשמע בהחובל (לקמן דף פה,א) -
And we derive from צער that one is obligated to pay for רפוי ושבט and בושת even
- פרק החובל as is indicated in במקום נזק

דאמר תנא וכולן חייבין בתשלומין במקום נזק מנהני מילי
'במקום נזק'; Where the גמרא cites a ברייתא, 'that all of them as liable to pay even
the גמרא asks, 'how do we know this', and answers -

אמר רב זביד משמיה דרבא אמר קרא פצע תחת פצע כולי משמע דכולהו ילפינן מצער -
,רבא said in the name of רבא, the verse says, 'a wound in place of a wound',
etc. to include צער במקום נזק, and gives no other source, it seems therefore that all
of them (בושת and רפוי, שבט) are derived from צער -

ולרב פפא דאמר התם² אמר קרא ורפא ירפא ליתן רפוי במקום נזק כולהו ילפינן מרפוי³ -
And according to רב פפא, who answered there to the question of מנהני מילי, the
verse says, 'and he shall surely heal', which teaches that he is required to give
רפוי from (בושת and צער, שבט); we derive all of them במקום נזק.

תוספות asks:

ואם תאמר דהכא משמע דצער שלא במקום נזק פשוט טפי דאיצטריך קרא לצער במקום נזק⁴ -
And if you will say; here it appears that the obligation to pay for צער שלא במקום
נזק (where there is only pain, but no other damage) is more obvious, since we
require a special פסוק to teach us that one is obligated to pay even צער במקום נזק -
ובפרק החובל (שם, ב"ז) משמע איפכא דאמר צער שלא במקום נזק דמשלם מאן תנא -

¹ healing refers to the cost of healing the victim. שבט refers to the loss of employment to the victim during his healing process. בושת refers to the embarrassment the victim endured.

² פה,ב.

³ seems to be saying that ר"ז and ר"פ are arguing; according to ר"ז all are derived from צער, and according to ר"פ all are derived from רפוי. But not that ר"ז is only explaining צער and ר"פ is only explaining רפוי (and they are not arguing), for then how do we derive by שבט and בושת that they have to be paid even במקום נזק. See (ע"ז) in אוצר # 63. מפרשי התלמוד

⁴ This indicates that צער שלא במקום היזק needs no special פסוק, for this is the meaning of כויה תחת כויה. See footnote # 9.

However in פרק החובל it seems the opposite is true, for the גמרא there asks, 'who is the תנא that maintains **נזק בצער שלא במקום נזק** has to pay?'⁶

answers: תוספות

ויש לומר דשלא במקום נזק דלקמן היינו במקום שלא עשה רושם⁷ כדקתני כוואו על צפרניו -
פרק And one can say that the **נזק בצער שלא במקום נזק**, which the משנה speaks of later in פרק החובל is where the **נזק בצער** was in a place where it left no mark, as it states in the משנה, 'he burnt him, etc. on his fingernails' -

נזק בצער שלא במקום נזק דהכא היינו על בשרו שניכר רישומו ולא אפחתיא מכספיה⁸ -
However the **נזק בצער שלא במקום נזק** here (where we assume that he is definitely נזק), is where the blow and the subsequent pain was on his flesh where its mark is visible, but he did not diminish his value -

נזק בצער במקום נזק דהכא כגון קיטע ידו ושיבר רגלו דאפחתיא מכספיה -
And the **נזק בצער במקום נזק** here (where we require a special פסוק to make him liable), is for instance where he chopped off his hand or broke his foot, where he diminished his value, in addition to causing him pain -

דהוא לא שמעינן ליה לא מחבורה⁹ ולא מכייה:

For in that case we do not know that he is liable for **נזק בצער**, not from the word חבורה and not from the word כייה, so we need the פסוק of תחת פצע to include that there is liability by **נזק בצער במקום נזק**.

SUMMARY

(**נזק בצער במקום נזק** חייב more than obviously is עושה רושם where it is **נזק בצער שלא במקום נזק**), (than obviously is less עושה רושם where it is **נזק בצער שלא במקום נזק**). We would not know **נזק בצער במקום נזק**, without the לימוד of תחת פצע.

THINKING IT OVER

What is the logic that **נזק בצער שלא במקום נזק**, should be either more or less liable than **נזק בצער במקום נזק**?¹⁰

⁵ This is amended to read ב,פד.

⁶ This indicates that there is a liability only by **נזק בצער במקום נזק**, but not by **נזק בצער שלא במקום נזק**.

⁷ Regarding this type of **נזק בצער** (where it is עושה רושם), the גמרא there questions whether there is any liability.

⁸ It is not that great a blow that would diminish his value if sold as a slave.

⁹ The פסוק (in כא,כה) (שמות [משפטים]) which reads תחת חבורה תחת חבורה, from which we derive the עין תחת עין וגו' of פסוק. The liability for **נזק בצער** is mentioned in the previous פסוק of עין תחת עין וגו'. We can assume that **נזק בצער** of חבורה and כייה is by a **נזק בצער שלא במקום נזק** (where it is עושה רושם); we therefore need the לימוד of תחת פצע to include **נזק בצער במקום נזק**.

¹⁰ See נחלת דוד.